

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 300 Lei. — Șase luni 150 Lei. — Trei luni 80 Lei. — Pentru străinătate un an 600 Lei. Pentru America 4 Dolari.

— Ziarul apare Marțea și Vinerea —

Prețul inserțiunilor: un șir peti 5 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrieri nefrancate se refuză — Articole nepublicate nu se înapoiază.

La zina sfântului Andrei

Ziua sfântului Andrei ne revoacă în memorie o luptă și greutățile unei lupte seculare a bisericii și poporului nostru pentru reactivarea vechei noastre mitropolii și pentru reintroducerea vieții constituționale în biserică.

Ne sunt scumpe și de mare preț ambele aceste însemnate rezultate, prin cari s'au realizat o îndreptățită dorință a bisericii și neamului românesc. Și fiind aceste rezultate, atât de strâns legate de viața și activitatea fericitului mitropolit Andrei Șaguna, ne-am deprins de peste o jumătate de veac încoace a da acestei zile o deosebită importanță, prin faptul, că (ținem în vie memorie viața și activitatea neobositului prelat al bisericii noastre.

Este instructivă și educativă viața fericitului mitropolit, atât din punctul de vedere al mănoasei sale activități, ca preot și arhieru, ca scriitor bisericesc și om politic, dar mai cu seamă din motivul, că dănsul prin toate actele sale dă în un mod nimerit expresiune modului de gândire și acțiune, cuprins în vechea programă și linie de conduită a bisericii și neamului românesc: de a-și făuri viața și viitorul prin o nimerită punere în aplicare a principiilor creștinismului și prin alipirea față de biserică strămoșească.

Insufletit și inspirat de viața ideală creștinească, factorul puternic, prin care poporul românesc și-a susținut nealterată individualitatea în decursul veacurilor, fericitul prelat al bisericii noastre prin toate actele sale a stăruit și a lucrat la întărirea și ridicarea bisericii cu scopul, ca ridicând biserică, să întărească și să contribuie la alimentarea și potențarea acestei vieți ideale creștinești.

Această tendință, ce o vedem exprimându-se în toate actele sale, este pentru noi un moment de o deosebită valoare. Luptăm noi și luptă toate confesiunile creștine cu multe curente antecreștinești și cu materialismul, provocat și alimentat între popoare de numitele curente. Și semne avem, că aceste nefericite curente se încearcă a-și face loc și în mijlocul poporului nostru, cu vădită tendință de a-l înstreina de viața sa ideală creștinească, moștenită și învățată dela fericirii noștri înaintași.

În fața acestei tendințe, scump ne este fără îndoială orice moment, care ne revoacă în memorie viața și faptele mitropolitului Andrei, care cu o dibăcie și prevedere pe veacuri înainte, a știut să dea o directivă sănătoasă pentru dezvoltarea ulterioară a bisericii.

Marele arhieru judeca cu o rară prevedere și pătrundere asupra tuturor cestiunilor, cari privesc viața și dezvoltarea ulterioară a bisericii. Această prevedere și judecată obiectivă este propriamente momentul, care dă mitropolitului Șaguna mărimea, la care s'a ridicat deja în istoria bisericii noastre.

În biserică mitropolitul Șaguna lucrează la întărirea ortodoxiei ca preot și Arhieru și ca scriitor prin retipărirea cărților bisericești și prin scrierile sale teologice, de sigur în prevederea, și cu calculul, ca biserică să poată face cu succes față tuturor greutăților, ce pot să urmeze.

Dar opera cere-i sintetizează în chipul cel mai minunat activitatea sa organizatoare și care-l pune în rândul marilor conducători de neam este fără nici o îndoială reactivarea vechei noastre mitropolii autonome canonice, al cărei organism se ridică ca o piramidă puternică pe bazele largi ale sinodalității bisericești și legea fundamentală bisericească *Statutul organic*, prin care providențialul ierarh a făcut din biserică ortodoxă română din cuprinsul monarhiei prăbușite o nebiruită citadelă a neamului.

În această alvie a canalizat fericitul întru aducere aminte marele Arhieru toate energiile de viață ale neamului său, creându-i în felul acesta cadre de evoluție istorică, a căror trănicie trece cu veacuri peste vremile în cari au fost realizate.

Prin ajutorul celui Presănit și eroismul fără păreche al dorobanțului român, condus de marele său Capitan Ferdinand I, scăpați de jugul secular, înainte cu 7 ani, am fost încorporați la patria mamă.

Strânși politicește sub acelaș sceptru, nu se putea ca în cele bisericești să rămânem cu organizații diferite. Poporul nostru deși s'a aflat sub diferite srăpăniri, și-a păstrat intactă și nealterată credința strămoșească, având acelaș cult, — dar deosebite organizațiuni.

Deci opera de unificare bisericească a rezultat ca o necesitate pe urma înfăptuirii idealului nostru național.

Primul îndemn la această unificare l-am dat noi, cei din mitropolia Ardealului, și prin stăruitoare năzuiri, cu ajutorul bunului Dumnezeu, am ajuns la o deplină înțelegere cu conducătorii bisericii din Vechiul regat, Bucovina și Basarabia, acceptându-se aproape în întregime organizațiunea bisericească depusă în Statutul nostru organic, elaborat de nemuritorul Șaguna, dimpreună cu valoroșii săi colaboratori din acele timpuri, statut bazat pe

principiul autonomiei bisericești, probat de mitropolia noastră prin o aplicare de peste o jumătate de veac.

Și sântem fericiti a constata, că la baza noiei legi de unificare și organizare bisericească alcătuită de factorii bisericii în deplin acord cu factorii statului, votată de corpurile legiuitoare și sancționată de Majestatea Sa Regele, stă principiul autonomiei.

În art. 22 din Constituție, pe baza căruia s'a adus această lege se fixează situația bisericii ortodoxe, care este și rămâne neatârnată-re autocefală în afară și dominantă în lăuntrul țării, având organizație unitară, cu participarea elementelor ei constitutive — clerici și mireni — și având dreptul de a-și reglementa, conduce și administra prin organe proprii și sub controlul statului toate chestiunile sale religioase, culturale, fundamentale și epitropești.

Urmând a se pune în aplicare legea și statutul de organizare al bisericii noastre, promulgată în Monitorul Oficial, Sf. Sinod a dat în vara trecută pe seama bisericilor din Vechiul regat, Bucovina și Basarabia instrucțiunile necesare relativ la constituirea adunării parohiale (sinodul parohial) și a organelor sale de execuție, precum și la constituirea adunării eparhiale (sinodul eparhial) și a organelor sale.

Și cu bucurie constatăm, că la constituirea acestor adunări, s'a arătat un viu interes nu numai din partea clericilor, ci și din partea elementului miresan, chemat să conlucre la organizare, pătrunși fiind cu toții, cler și popor, de însemnătatea cea mare a acestei legi.

Fără considerare la partidele politice, în toate părțile au fost aleși ca membri ai adunărilor eparhiale, — întocmai ca și în mitropolia noastră în anul 1868 — cei mai distinși fii ai neamului.

Nu ne îndoim, că pe urma unificării organizațiunii bisericești, vor izvorâ neprețuite foloase pentru biserică și neam. S'a făcut un pas însemnat înainte pentru întărirea unității sufletești a fiilor credincioși a sfintei noastre biserici. Și avem convingerea exprimată de I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae în Senat, cu ocaziunea dezbaterii acestei legi, că „*dacă Ardealul românesc a putut să dea ceva bun și trainic pentru întărirea țării noastre, aceasta este Biserica sa ortodoxă națională, cu principiile ei de organizație și cu toate comorile, pe cari le cuprinde într'ânsa*”. (g. p.)

Mare succes? Unele ziare din București primesc informații despre un «mare» suces la Roma al bisericii unite române. S'a celebrat adevărat Duminecă, în 15 Noembrie 1925, în biserica S. Petru din Roma centenarul al 16-lea al sinodului ecumenic dela Niceea, și cu această ocazie s'a săvârșit liturghia în ritul oriental de către mitropolitul Blajului, Dr. Vasile Suciu, cu colaborarea mai multor episcopi și a altor preoți romano-catolici și greco-catolici din țările orientului, în prezența papei. A fost o ciudată întâmplare a reprezentanților unor fragmente rupte din biserica ortodoxă între împrejurări grele, pe cari papismul le-a știut exploata în favoarea sa. Informațiile ziarelor arată, că «sfântul părinte» a luat parte activă la celebrarea liturghiei. Întru cât binecuvântările le-a dat însuși, și încă «după ritul bizantin și în limba grecească». — Este întâia oară, după atâtea veacuri, de când biserica apusului s'a rupt de-a Răsăritului, că o liturghie «bizantină» s'a celebrat la Roma în acest fel. Adevărat se consideră unii ca mare succes: faptul că s'a săvârșit la Roma liturghia ortodoxă de către Mitropolitul Suciu, ori faptul că Papa a asistat la liturghie. Scăzut trebuie să fie simțământul demnității pentru a considera ca succes ori care din aceste două împrejurări. Dar, — ca succesul să fie mare și desăvârșit, ar rămânea ca Roma să nu se oprească la acest caz izolat, ci să pășească mai departe, în aceeași direcție, a revenirii la drumul indicat.

Extensiunea Universitară din Cluj

— Conferența dlui profesor Dr. Ion Lupăș —

Orăștie, 22 Noembrie 1925

La rugămintea despărțământului Orăștie, al «Astrei», mai mulți profesori dela universitatea din Cluj și-au anunțat conferințele, ce le vor ține pe rând în orașul nostru, tratând chestiuni naționale și culturale.

În ziua de 21 l. c. a vorbit, — după o cântare ocazională, executată de corul tinerimii școlare de sub conducerea profesorului Prașin, — în sala festivă a liceului «Aurel Vlaicu», eruditul profesor, Dr. Ioan Lupăș, despre: *Ziaristică*, factorul cultural, educativ și național în viața poporului din Ardeal.

Di Lupăș, ca preot, profesor, istoric și gazetar în același timp, cum l-a numit în vorbirea sa de multumită, dl director Damian, n'a pus în lumina ochilor începuturile, mai bine zis în cercările ziaristice românești, din timpurile cele mai îndepărtate, oprindu-se la: «Gazeta de Transilvania» din Brașov sub direcțiunea lui G. Barițiu și «Telegraful Român» sub direcțiunea Mitropolitului A. Șaguna, cari apar și în prezent, și remarcând în deosebi rolul lor cultural

și mai ales politic din timpurile mai vechi. Expune apoi rolul și năzuința zărilor «Concordia» a lui Sigismund Pop, din părțile ungurene, a «Fedeiației» a prof. universitar Alex. Roman, fost și deputat în Ceica, ambele aprute și dispărute în Budapesta, unde cuvântul și ideea românească de emancipare își făcea apariția, la început, neobservat, destul de liber pe atunci, 1868. La cea din urmă a colaborat și M. Eminescu, care se afla pe acele timpuri în Viena. Conferințiarul ne înșiră apoi zărele cu direcțiune națională, ca «Albina» din Viena, «Observatorul» din Sibiu (1878—85), vechea «Tri» (1884—1903) de sub influința «J. nimii» din Iași, în care vechii «tribuni» apăraseră interesele românilor de sub dominația ungurească. În al doilea grup înșiră pe cele cu direcție «moderată», ca «Viitorul» din Budapesta, care căuta o «apropiere cu ungurii» și a. în al treilea grup pe cele «guvernamentale», ca «Ungaria» a reneșatului Moldovan Gergely, «Severinul» din Bănat, «Dreptatea» din Brașov și «Lumina».

Între gazetele cu trecut național-românească, dintre care unele și azi își țin locul, enumără «Libertatea» din Orăștie, «Drapelul» din Lugoj, «Foala Poporului» din Sibiu, și «Tribuna», apoi «Românul» — cari nu mai apar — din Arad.

Di Lupăș, ne lămurește apoi asupra rostului ziarelor sămănătoare și cinstite.

Conferința a fost ascultată de cei de față — puteau să fie mai mulți — ca o predică modernă, în care eruditul preot a căutat să ne înfățișeze, în trecutul sbucimărilor neamului nostru, pe adevărații măstiri ai conștiinței și gândirii românești, pe cari să-i urmărim, iar pe cei slabi și renegați să-i compătîmim.

Conferinței i-a urmat o nouă cântare executată de corul tinerimii școlare, iar de încheiere, d'rectorul liceului «Aurel Vlaicu», dl Aron Damian, agiul director al despărțământului Orăștie al «Asociațiunii», a mulțumit în cuvinte alese conferințiarului, pentru frumoasa expunere.

Seratele i-a urmat o convenire de ceai, aranjată în cinstea doamnei și dlui Lupăș.

Dr. Eugenia Munteanu.

Invitare. Toți românii de bine din Sibiu sănt așezați și poștiți la marea adunare generală, ce se va ține la Duminecă în 29 Noembrie 1925, ora 3 d. a., în sala Urania. Scopul: Desfășurarea luptei prin pornirea unei acțiuni demne pentru formarea unui front unic atât de necesar în afirmarea drepturilor noastre cetățenești românești în orașul și județul Sibiu. — Sibiu, la 25 Noembrie 1925. — Comitetul de acțiune ales în adunarea din 22 Noembrie a. c.: Dr. Nicolae Comșa, Emil Cloran, Dr. I. Beu, N. Ghilescu. Dr. Eugen Plău, Dr. Gheorghe Măcelar, Dr. N. Petra, David Mohan, Constantin Ban, Nicolae Simion.

Episcopul din Arad, pentru hirotonire. După ce s'osea actul dela Episcopul Aradului despre hirotonirea întâmplată, se scria protopopului pentru introducerea noului preot în parohie.

De ce natură erau învățăturile în școalele naționalești, și de ce natură era și cum se făcea examenul la Consistor, despre acestea nu avem informații mai amănunțite.

2. Instituirea de protopopi

Aflăm din un caz concret cum se făcea instituirea de protopopi. Cazul este următorul:

Vicarul episcopiei, protopopul Ioan Popovici din Hondol, cu data 10 Noembrie 1803, din motivul, că este cuprins în centru la episcopie cu afaceri de ale oficiului de Vicar, asemenea este cuprins cu slujba de protopop în protopopiatul său al Hondolului, care este departe de sediul episcopiei, ca să nu rămână poruncile neimplinite, și întâmplătoare treburi neisprăvite, cu știrea și voia preoților locului a rânduit a fi viceprotopop în locul său Popa Mihail Crainic din Balșa, având și știința limbii ungurești. Pofteste pe Consistor, ca pe numitul vice-protopop și despre partea sa să-l întărească.

Fanatismul

Primim următoarele:

În anul 1921 gazetele din străinătate ni-au adus știrea, că un grup de romani catolici polonezi a făcut demersuri la guvernul Poloniei pentru dărămarea marelui catedrale ortodoxe, care e situată în centrul Varșoviei.

Acastă scurtă informație n'a fost luată în serios, pentru că nimicirea unui minunat monument al artei arhitectonice și picturale, în zilele noastre, ar fi o crimă contra civilizației. Afară de acest argument contra seriozității informației, (cu toate că fanatismul catolicismului nu prea cunoaște margini) există multe alte argumente de ordin înalt care nu admit asemenea altitudine față de un monument al ortodoxiei.

Gazeta «Astăzi» cu descrierea amănunțelor acestor lucrări pentru dărămarea catedralei, a adus lumii ortodoxe o veste, arătând că pentru «Sfânta Roma» și imposibil este posibil.

E adevărat că încă în anul 1921 s'a început distrugerea catedralei ortodoxe în Varșovia și a durat fără întrerupere până acum, — cu toate acestea opera a progresat foarte încet. Nu demult au fost aduse din Germania la Varșovia burghiile puternice și s'a stabilit următorul plan de lucrări: cu burghiile acelea să facă găuri în perețele catedralei, unde s'a punit dinamită și în anumite zi să se provoace explozia. Săptămâna trecută lucrările pregătitoare erau terminate. În găurile făcute era pusă dinamita, care pe urmă, erau unite cu fire de electricitate.

Membrii comitetului organizator al acestei opere, s'au adunat să vadă momentul și efectul exploziei. La timpul hotărât, președintele comitetului dă semn. Tehnicul militar unește firele. S'aude o puternică detonatură. Deasupra catedralei s'a ridicat un nor de praf. Când praful s'a împrăștiat, — catedrala marească sta pe loc. Ziua următoare, comisia tehnică a început cercetarea cauzelor nereușitei. A stabilit, că puternică legătură de cement a rezistat exploziei, totuși pereții catedralei au suferit unele crăpături. Comisia tehnică a stabilit, că repețirea încercării de dărămare, prin găuri făcute, nu dă rezultat pozitiv. Pentru desbaterii situației, comitetul pentru dărămarea catedralei, a convocat, o ședință extraordinară. Rezultatul e: comitetul hotărăște să se continue opera începută — spre «clauda și mărirea» Romei papale...

Așa se distrug monumentele «schismaticilor».

A. C.

Cine sânt ajutați? Numărul mai nou al revistei *Tara Noastră* publică numele celor 243 studenți din România, cari sânt ajutați din fondul de 700 000 franci anual, acordat ca ajutor studenților din România, aliaților la studii în universitățile franceze. De ajutorul acesta al statului francez se bucură însă numai 67 studenți români; iar dintre studenții evrei se împartășesc 170 de favoarele statului francez acordată României. Disproporția este mai mult decât uimitoare. Și de aceea, o lămurire se impune.

FOIȘOARA

Din cele trecute vremi

1. Instituirea de preoți

Despre felul cum se făcea instituirea de preoți pe la începutul veacului al 19-lea, avem unele indicațiuni, din care ne putem construi un tablou destul de clar în lipsa altor date mai de aproape.

Din o hotărâre a consistorului, din anul 1804, aflăm, că dela candidatul de preot se cerea să prezinte documente dela directorul școalelor naționalești despre săvârșirea poruncilor învățăturii din acele școale naționalești; trebuia să mai producă apoi atestat că și la Consistor a făcut examenul obligator.

Dacă Consistorul afla, că acele atestate dela directorul școalelor naționalești și dela Consistor erau în regulă, și afla și el, că altcui candidat era vrednic de a se: preot, în acest caz enunța vrednicia lui, și făcea guvernului propunere de a-l da documentul trebuincios pentru a-și dobândi hirotonirea. Dacă s'osea dela guvern acel «pășuș», se făcea recomandare la

La notificarea aceasta, despre lucrul îndeplinit de protopop de capul său, Consistorul răspunde următoarele:

Prin milostiv Decret guvernălesc străns este poruncit, ca fără apăsarea mai înainte dela același înalt Guvern viceprotopopiatele să nu se înmulțească, și atât aceștia, cât și protopopii de către preoți să se aleagă. Ca să se poată mijloci rămânerea pomenitului viceprotopop Mihail Crainic în această slujbă de viceprotopop, de lipsă este, ca instrumentul despre alegerea lui însuși de către cuvioșii preoți iscalit Consistorului să se trimită. —

Din acest caz concret ne putem construi tabloul complet cu instituirea de viceprotopop, respective protopop.

Vicarul de atunci, protopopul Ioan Popovici din Hondol, ocupat și la Sibiu în fruntea Consistorului ca vicar conducător și ca protopop cu conducerea tractului, s'a crezut îndreptățit a-și pune el de capul său un *administrator protopopes*, am zice noi în limbajul de azi, prin aceasta i-ar înlesni mult lipsa lui din tract și petrecerea mai cu răgaz la consistor. A ales deci o persoană mai di stinsă, în persoana pre-

INFORMAȚIUNI

A. S. R. Principele moștenitor Carol a plecat luni seara la Londra, spre a reprezenta pe Suveranul nostru la înmormântarea reginei mame Alexandra a Angliei.

Ziua de 1 Decembrie în Sibiu. Despărțământul Sibiu al «Asociațiunii» și «Asociația profesorilor secundari români» secția Sibiu, vor aranja un festival în onoarea zilei de 1 Decembrie. Programul este: «Drapelul», cor de I. Soloveanu. 2. Conferința dui profesor universitar I. Simionescu: Energia noastră națională. «Pui de lei», cor de I. Brăteanu. (Corurile executate de școala superioară de comerț, Sibiu, condusă de dl N. Oancea). Începutul la ora 6 p. m. în sala cea mare a prefecturii. Prețurile de festival. Prin aceasta este invitat publicul sibian să participe în număr cât mai mare. **Comitetele.**

Conferințe. În 21 Noembrie a ținut în sala cea mare a prefecturii Sibiu o conferință în care «Asociațiunii» și ale «Asoc. profesorilor secundari români», di procuror **Ille Unglescu**. Tema aleasă: «Prin moarte, cucerind eternitatea». A doua zi 22 Decembrie, tot acolo, a vorbit di profesor la academia teologică Andreiană **Dr. Gr. Cristescu**, despre «Autocrația instinctului și socializarea valorilor morale». Dacă întâiu, orator a analizat ideea nemuririi în toate manifestările sufletului omeneș, arătând cum religiile toate, cei mai mari filozofi, cei mai mari artiști, cei mai mari savanți, susțin nemurirea, și dacă al doilea orator a tratat despre ideea nemuririi și orânduirea vieții omenești conform acestui postulat, amândoi au căutat să dea lozinci sănătoase, atrăgând atenția publică asupra crizei morale prin care trece societatea actuală. Conferințele au fost ascultate cu atenție.

— Tot în 21 Noembrie s'a inaugurat în comuna Porcești localul cooperativei noul vicepreședinte al despărțământului Sibiu dl Dr. Ionășu, a ținut să aducă salutul «Astrei», a vorbit despre misiunea acestei societăți și despre primăjia alcoolismului, iar administratorul desp. dl Moșoiu, a vorbit despre cooperative.

— Pentru viitorul apropiat pregătește despărțământul Sibiu o serie de conferințe la sate, cu un cor al teologilor și altul al școlai normale, apoi conferințe rostite de dăii M. Dragomirescu, Al. Tzigara-Samurcaș și D. Gosti; publicarea de buletine pentru popor și pentru intelectuali.

Adunare generală. Reuniunea română de agricultură din județul Sibiu își va ține adunarea generală ordinară Duminică, în 6 Decembrie 1925 (ziua de St. Nicolae) la ora 3 d. a., în Sibiu, la Seminarul Andreian, strada Mitropoliei Nr. 24, etaj I sala 10. — La ordinea zilei s'a pus, între alte chestiuni, și **reorganizarea** reuniunii în concordanță cu stările actuale.

Monetă nouă. Parlamentul Ungariei s'a pronunțat pentru introducerea unității de monetă, numită «pengő», egală cu 12.500 coroane hârtie.

otului Mihail Crainic din frunțașa comună Balșa, care pe lângă alte însușiri recomandatoare, mai cunoaște și limba ungurească, introdusă pe atunci în administrație. Notifică deci Consistoriului punerea părintelui Mihail Crainic din Balșa de viceprotopop, și cere aprobarea acestei instituții.

În Consistor erau oameni cunosători ai formelor din administrație. O asemenea persoană era secretarul consistoriului Aron Budai. Se spune deci din partea Consistoriului Vicarului protopop, că instituirea de protopopi este a se face cu mare economie, deci cu știrea și aprobarea prealabilă a înaltului Guvern. Dar și în acel caz nu el, protopopul, face instituirea, ci se face în regulă alegerea din partea preoților din acel protopopiat, protocolul de alegere subscris în regulă se trimite Consistoriului, care apoi expozarează aprobarea dela guvern.

Se vede deci că era regulată instituirea de protopopi prin alegerea din partea preoților, despre ce se făcea protocol în regulă subscris de toți alegătorii, iar protocolul se înainta la Consistor pentru aprobare și înaintare la locurile mai înalte. **Matei Volleanu**

† **Dr. Gheorghe Vilt** inspector al școlilor și căminurilor de ucenici din Transilvania, primul președinte al societății învățătorilor «Fondul Gheorghe Lazăr» etc. a repausat în mod subit în 20 Noembrie 1925, la ora 11 din noaptea, în al 54-lea an al vieții și al 22-lea an al fetei sale căsătorii, după o viață închinată binelui obșteș și fetei familiei sale. Prohodul s'a slujit după rite ortodox. Duminică 22 Noembrie 1925 ara 3 p. m. la locuința defunctului, în Cluj, strada Bălcescu Nr. 3, de unde rămășițele pământești s'au petrecut spre veșnică odihnă la cimitirul central din Cluj. Fie-i memoria binecuvântată!

† **Nicolae Pop** vrednicul preot ort. rom. În comuna Orminda, tractul Zarandului, membru pe viață al «Asociațiunii», membru în direcțiunea institutului de credit «Crișana» și în mai multe corporațiuni, a trecut din viață la cele eterne Miercuri la 11 Noembrie a. c. în etate de 63 ani, înmormântarea i s'a făcut Vineri în 13 Noembrie la ora 2 p. m. în cimitirul din Orminda. Fie-i memoria binecuvântată!

Pentru Asociațiunea culturală din Sibiu se va face o chetă în ziua de 1 Decembrie. Este de dorit ca acest prilej să aducă societății cât mai multe contribuții benevole. Cheta e încuviințată de ministerul muncii.

Radiotelefonie. În orașele noastre principale ardelen se instalează acum posturi radiotelefonice. Primăria dela Târgu-Mureș a decis zilele acestea instalarea unui asemenea post public în sala de concerte a palatului cultural pentru audițiile concertelor radiotelefonice din stăis nătate.

Turcii adoptează noul calendar. Guvernul otoman a hotărât schimbarea calendarului mohamedan și înlocuirea lui cu cel nou. Astfel Turcia va săli la 1 Ianuar, nu 13 zile, ci 584 de ani înainte, urmând ca dela această dată anul oficial mohamedan să fie 1926. (Era mohamedană începe din anul când Mohamed a fugit din Mecca la Medina: de atunci sânt 1342 de ani).

Cosinzeana — săptămânală. În Ardealul tradiției și al continuității culturale, în vremea din urmă viața literară tănjește. Lipsește un organ care grupând în jurul său talentele noastre mai de seamă, să le prezinte publicului cât mai des, și astfel să trezească din nou interesul pentru preocupările literare. — «Cosinzeana» voințe să facă acest lucru și reorganizându se să apară săptămânală, cu începerea anului 1926. Fie în ceas bun.

Se apropie ziua, când se va trage marea loterie a Sindicatului presei române din Ardeal, adică la 16 Decembrie, o săptămână înainte de Crăciun. 5400 câștiguri se vor trage în valoare de jumătate milion și numai 2 lei biletul. Comandați dar: 10, 20, 50 lozuri la 2 Lei, trimițând costul lor cu chețiuli de poșta Societății Rudolf Mosse, sub «Loteria Presii», în mărci sau prin mandat poștal, Cluj, str. Regina Maria.

Câți bani îngroapă în fiecare an americanii? În America mor pe an cam 2 milioane de oameni. Aceștia sânt îngropați cu inelele și cu celelalte surituri ale lor, — și astfel după o socoteală se îngroapă pe an cu morții deodată și comori în preț cam de 20 milioane de dolari.

Act de mulțămire. În numele comitetului parohial ort. rom. din Petrișalău se aduce profundă mulțămire Onor. Direcțiuni a fabricii de hârtie din Petrișalău pentru suma de 10.000 Lei donată în scopuri bisericești bisericii ort. rom. din Petrișalău. **Pr. D. Oancea.**

Cifra. Transilvania și țăările ungurene alipite României, au o suprafață de 101.200 kmp. Vechiul Regat are 138.000 kmp., Basarabia 47.000 Bucovina 10.000. Suprafața României este de 296.000 kmp. adică mai mare decât suprafața Marii Britanii cu Irlanda, (280.000) și aproape cu suprafața Italiei, de 300.000 kmp. — În ce privește populația României, ea este azi de aproape 18 milioane, distribuită astfel: 8.000.000 Vechiul Regat; 3.000.000 Basarabia; 800.000 Bucovina și 6.000.000 Transilvania. — Statistica sumară a populației în Ardeal în 1923 constată o populație de 3.000.000 români, 1.100.000 unguri și săcul, 560.000 șvabi și sași, 203.000 evrei, 130.000 sârbi, ruțeni, etc., adică o populație de 5.500.000 în toată Transilvania. Ultima statistică arată avântul spre romanizare al orașelor din Transilvania.

ȘTIRI LOCALE

Mulțămită publică. Pentru a se procura rufe, haine, ghețe, etc. pe seama a trei fete transilvieniene, adăpostite în Internatul Asociațiunii, au mai binevoit a contribui: Fabrica de ghețe din Sibiu Lei 812 (rabai), dl Dr. I. Fruma L. 200, Banca Peatra, dna Ana Moga, Firma Trigraszy, dnii Arist. Chirță, Horobian, I. Nuțiu, N. N., ing. Andrea, Dr. En. Andrea, Dr. Pompiliu Isacu, care L. 100; Dr. Valeriu Tabăcariu L. 50. Tuturor donatorilor mulțămeste călduros: **Direcțiunea Internatului Asociațiunii.**

Mulțămită. Dna Maria Imbăruș, moașă diplomată, dăruiește câte 110 Lei: Fondului steagului Reuniunii meseriașilor români din Sibiu, și Legatului Maria Duca n. Imbăruș, administrat de Societatea română de înmormântare din Sibiu, sume încurse dela participanții la botezul micuței Maria Lucia Sădeanu. I se aduc călduroase mulțămiri.

Teatrul român. Turneul Tanti Cutava Barozzi va da Sineri și Sămbătă, în 27 și 28 Noembrie, în teatrul sibian, două reprezentații de comedii franceze, anunțate ca piese morale. Începutul la ora 9 seara. Bilete la Librăria Poporului.

Reprezentările de operetă ale trupei directorului, dl Paul Sundt, se termină cu sfârșitul lunii lui Noembrie. Genul operetelor tot se mai bucură de nu puțin simpatie în orașele ardelenști cu public minoritar. — În vreme ce în străinătate, și chiar în București, se sporesc partizanii acelor, cari sânt de părere, că opereta și-a trât traul și e pe calea deslințării. Peșele, cu textul copilăros sau absurd, se susțin mai ales prin muzica lor mai mult sau mai puțin melodiosă, prin dansurile gimnastice și montările adese fastuoase, — lucruri care atrag publicul mare și puțin pretențios în ale artei și literaturii, îndeosebi când compania teatrală are elemente artistice de înțaiă mână, ca b. o., în stagiunea d'acum, tenorul Strehl dela Viena. Vor urmă în curând, pe scena teatrului sibian, reprezentațiile date de trupa dramatică a aceluiaș iscusit director, dl P. Sundt.

Apă de băut. Deoarece apa de băut dela munte nu mai este suficientă, cu începerea de mână se va introduce spre întregire și în orașul de mase apă de băut ozonizată.

Consiliul orașenesc

CĂRȚI ȘI REVISTE

Patriarhul Miron Cristea, de R. Cănde, profesor universitar în Cernăuți. O broșură de 23 pagini.

Cosinzeana. A apărut Nr. 21 al revistei ilustrate din Cluj, Cosinzeana, cu următorul sumar: O crimă, pe care o aprombă, de Sebastian Bornemisa; Regele automobilelor: H. Ford; Grupul de Septimiu Popa; Dragoste, ori foc, de Aurel Locusteanu; Cântarea durerii de Const. Goran; Urmează-ți sborul, te avântă, de Al. T. Stamatiad; Zăna băilor de A. Maior; Flori dragi de G. Vlădescu Albești; Cronica dramatică și dări de seamă de Teofil Bugnariu; Flori de o zi: culturale, politice și diferite, — precum și deosebite ilustrații. — Abonamentul anual 200 Lei. Număr de probă gratuit.

Poșta redacției

Cosinzeana, Cluj. Adresele cerute se pot vedea în șematismul Calendarului arhiepiscopian din 1926. **Pr. G. I.** în B. Idei nimerite, dar prea cunoscute.

A apărut

Calendarul Bunului Creștin pe anul 1926

Se vinde la **LIBRĂRIA ARHIDIECEANĂ** în SIBIU, și la alte librării. — La cererile prin **MĂNDAT POȘTAL** se va adăuga 5 Lei pentru porto și recomandat.

Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane